

Koe on kaksiosainen. Osassa 1 on kuusi 20 pisteen tehtävää ja osassa 2 kolme 30 pisteen tehtävää. Saat vastata enintään viiteen tehtävään. Näistä tehtävistä enintään kaksi saa olla osasta 2. Kokeen maksimipistemäärä on 120. Sen saavuttaminen edellyttää, että vastaat kolmeen osan 1 tehtävään ja kahteen osan 2 tehtävään. Halutessasi voit tuottaa vastausten tueksi piirroksia, kaavioita tai taulukoita ja liittää niistä kuvakaappauksen mihin tahansa tekstivastaukseen.

Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvosteltavaksi.

Sisälllys

Osa 1: 20 pisteen tehtävät

Vastaa 3–5 tehtävään.

1. Kansanedustajan tehtävät 20 p.
2. Euroopan komissio ja komissaarit, aineisto 20 p.
3. Inflaatio taloudessa 20 p.
4. Paikallinen sopiminen, aineisto 20 p.
5. Lainmukainen perimysjärjestys 20 p.
6. Suomen lain määräykset etu- ja sukunimen valinnasta 20 p.

Osa 2: 30 pisteen tehtävät

Vastaa 0–2 tehtävään.

7. Asuntopolitiikka, aineisto 30 p.
8. Julkisyhteisöjen velka, aineisto 30 p.
9. EU:n puolustus- ja turvallisuuspolitiikka, aineisto_30 p.

Koe yhteensä 120 p.

Osa 1: 20 pisteen tehtävät

Vastaa 3–5 tehtävään.

1. Kansanedustajan tehtävät 20 p.

Eduskunnan verkkosivuilla otsikon ”Kansanedustajan työ ja tehtävä” alla todetaan seuraavasti:
”Kansanedustaja on lainsäätäjä, yhteiskunnallinen vaikuttaja, alueensa edusmies ja kansainvälinen toimija.”

Erittele, miten kansanedustajat käytännössä toteuttavat näitä neljää perustehtäväänsä.

2. Euroopan komissio ja komissaarit 20 p.

Tekstikatkelmassa 2.A kuvataan Euroopan komission nimittämisprosessia.

2.1 Miten komission valintaprosessi etenee, ja mitkä seikat vaikuttavat komission puheenjohtajan ja muiden komissaarien valintaan? Hyödynnä vastauksessasi tekstikatkelmaa 2.A. 8 p.

2.2 Erittele, mitkä ovat Euroopan komission tehtävät. 12 p.

2.A Tekstikatkelma: Soili Semkina, Komissaarien nimitys ei ole läpihuutojuttu

”Komissaarien nimitys ei ole läpihuutojuttu – Ruotsin ja Puolan ehdokkaat eivät vakuuttaneet meppejä, unkarilainen ja romanialainen hyllytettiin

Mepit ovat hyllyttäneet jo kaksi ehdokasta ja vielä kaksi ehdokasta joutunee uuteen kuulemiseen.

Komissaariehdokkaiden kuulemisia on jatkunut vasta kaksi päivää, mutta jo kaksi ehdokasta jäädytettiin heikon suorituksen vuoksi. Jäädytys ei ole lopullinen, sillä ehdokkaat kutsutaan todennäköisesti uudestaan kuulemiseen. Heidän pitää vähintäänkin vastata uusiin kirjallisiin kysymyksiin. Mepit eivät olleet tyytyväisiä puolalaisen Janusz Wojciechowskin ja ruotsalaisen Ylva Johanssonin esityksiin.

Vihreä brittimeppi Molly Scott Cato kommentoi Twitterissä, että maatalouskomissaariksi ehdolla oleva Wojciechowski heittelee paljon tilastoja ilman papereita ja että hänellä ”on paljon sloganeita, mutta ei lainkaan yksityiskohtia”. ”En ole saanut käsitystä hänen pitkän aikavälin visiosta maataloudelle”, Scott Cato kirjoitti.

EPP:n suomalaismoppi Petri Sarvamaa ei ollut myöskään vakuuttunut. ”Liikaa epämääräisyyksiä, liian vähän yksityiskohtia eikä tarpeeksi päättäväisyyttä vastauksissa”, Sarvamaa kommentoi Twitterissä. Myös Johanssonia kritisoitiin vastausten ylimalkaisuudesta.

Kaksi ehdokasta on jo vaihdettu

Ennen tämän viikon kuulumisia jo kaksi ehdokasta, romanialainen ja unkarilainen hyllytettiin, koska heidän sidonnaisuusilmoituksissa oli ratkaisemattomia epäselvyyksiä. Unkarin on jo antanut uuden nimen: maan EU-lähettiläs Oliver Varhelyi. Romanialla on mediatietojen mukaan kaksi mahdollista ehdokasta nykyinen europarlamentaarikko Dan Nica ja EU-ministeri Gabriela Ciot.

Keskiviikkona kuullaan viittä ehdokasta, muun muassa Ranskan Sylvie Goulardia, jonka kuulemisesta odotetaan tiukkaa. – – Parlamentti äänestää koko komission kokoonpanosta lokakuun loppupuolella täysistunnossa.”

Lähde: Soili Semkina. Komissaarien nimitys ei ole läpihuutojuttu – Ruotsin ja Puolan ehdokkaat eivät vakuuttaneet meppejä, unkarilainen ja romanialainen hyllytettiin. Kauppalehti. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/komissaarien-nimitys-ei-ole-lapihuutojuttu-ruotsin-ja-puolan-ehdokkaat-eivat-vakuuttaneet-meppeja-unkarilainen-ja-romanalainen-hyllytettiin/0012f6dc-678e-4e98-b2a0-9003eef81adb>. Julkaistu: 2.10.2019. Viitattu: 2.1.2020. Muokkaus: YTL.

3. Inflaatio taloudessa 20 p.

Erittele inflaation syitä ja sen vaikutuksia talouteen.

4. Paikallinen sopiminen 20 p.

Työehdoista sopiminen paikallisella tasolla on herättänyt paljon keskustelua, puolesta ja vastaan. Pohdi paikallisen sopimisen etuja ja haittoja työntekijän ja työnantajan kannalta. Hyödynnä vastauksessasi tekstikatkelmia 4.A ja 4.B.

4.A Tekstikatkelma: Sami Metelinen, Paremmen palkan perässä – Työpaikkakohtainen sopiminen pelottaa ja houkuttaa

”Suomalaiset sopisivat palkkojen korotuksista mieluummin työpaikoilla kuin liittokohtaisissa neuvotteluissa tai tupon kaltaisissa keskitetyissä palkkaratkaisuissa. Vielä suurempaa kansalaisten valmius paikalliseen sopimiseen on kannustinpalkkioiden ja työaikajärjestelyiden kohdalla. Paluuta tupoihin ei juuri toivota. – –

Selvä enemmistö suomalaisista toivoisi työehdoista sopimista paikallisella tasolla erityisesti kannustinpalkkioissa (76 % pitää oikeana tasona) ja työaikajärjestelyissä (67 %), mutta lähes puolet (48 %) myös palkoista sopimisessa. Näissä kolmessa asiassa paikallinen taso on suositumpi kuin tupo- ja liittotasot yhteensä. – –

Sami Metelinen

Kirjoittaja on Elinkeinoelämän valtuuskunnan EVAn toimituspäällikkö. EVA on elinkeinoelämän ajatuspaja, joka tuottaa tietoa ja näkemyksiä ajankohtaiseen julkiseen keskusteluun sekä esittää reformeja poliittisille päättäjille.”

Lähde: Sami Metelinen. *Paremmen palkan perässä – Työpaikkakohtainen sopiminen pelottaa ja houkuttaa*. Elinkeinoelämän valtuuskunta. EVA analyysi No 78. <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2019/11/eva-analyysi-no-78.pdf>. Julkaistu: 3.12.2019. Viitattu: 26.1.2020. Muokkaus: YTL.

4.B Tekstikatkelma: Lauri Ihalainen, Ketkä ovat valmiita kehittämään sopimusyhteiskuntaa tulevaisuudessa?

”– – Suomi on rakennettu parlamentaarisen demokratian ja sopimusyhteiskunnan vahvuuksille. Työntekijöiden asema ja hyvinvointiyhteiskunta ei olisi tällä tasolla ilman tätä yhteistyötä.

Tässä ajassa yhteiskunnassa on menossa iso poliittinen vyörytys hilata hyvinvointiyhteiskunnan rakenteita markkinayhteiskunnan suuntaan. Sote-uudistus on tästä esimerkki. Yhteiskunnalliset ongelmat, erityisesti työttömyys, pyritään sysäämään yksilön ongelmiksi ja ratkaistavaksi markkinavoimien viidakossa. Yhteiskunta ja työnantajat halutaan ulkoistaa näistä vastuista.

Poliittinen vyörytys näkyy nyt myös työmarkkinoilla ja sopimuspolitiikassa. Palkansaajien turvaksi rakennettuja valtakunnallisia sopimuksia halutaan rapauttaa ja joustavuuden nimissä siirtää ratkaisujen tekeminen vain työpaikka- ja yksilötasolle. Perimmäisenä tavoitteena markkinauskoisilla elinkeinoelämän ja poliittisen oikeiston toimijoilla on häpeilemättä julkilausuttu tavoite murtaa sopimusten yleissitovuusjärjestelmä sekä lailla ohittaa sopimukseen rakentuvat paikallisen sopimisen pelisäännöt. Kuten on tiedossa, sopimus pohjaisesti paikallista sopimista on merkittävästi laajennettu, mutta se on tehty yhteisymmärryksessä työmarkkinaosapuolten kesken. – –

Lauri Ihalainen

Kirjoittaja on entinen SAK:n pitkäaikainen puheenjohtaja, SDP:n kansanedustaja ja työministeri.”

Lähde: Lauri Ihalainen. *Ketkä ovat valmiita kehittämään sopimusyhteiskuntaa tulevaisuudessa?*. SDP:n verkkosivut. <https://sdp.fi/fi/blog/lauri-ihalainen-ketka-ovat-valmiita-kehittamaan-sopimusyhteiskuntaa-tulevaisuudessa/>. Julkaistu: 26.1.2018. Viitattu: 26.1.2020. Muokkaus: YTL.

5. Lainmukainen perimysjärjestys 20 p.

Millainen on suomalainen lakimääräinen perimysjärjestys?

6. Suomen lain määräykset etu- ja sukunimen valinnasta 20 p.

Venla (o.s. Karhu) ja Lauri Korhonen avioituivat vuonna 2018. Oltuaan naimisissa pari vuotta Korhoset saivat ensimmäisen lapsensa vuoden 2020 keväällä. Kuten vanhemmat yleensäkin, he joutuivat miettimään pitkään sopivia nimivaihtoehtoja lapselleen.

6.1 Mitä vaihtoehtoja Suomen lain mukaan Venlalla ja Laurilla on lapsensa nimen valinnassa? Käsittele vastauksessasi sekä etunimen että sukunimen valintaa. 10 p.

6.2 Myöhemmin Venla ja Lauri halusivat vaihtaa yhteisen sukunimensä ja Lauri mielestään liian tavallisen etunimensä. Mitä mahdollisuuksia laki antaa tässä tilanteessa? 10 p.

Osa 2: 30 pisteen tehtävät

Vastaa 0–2 tehtävään.

7. Asuntopolitiikka 30 p.

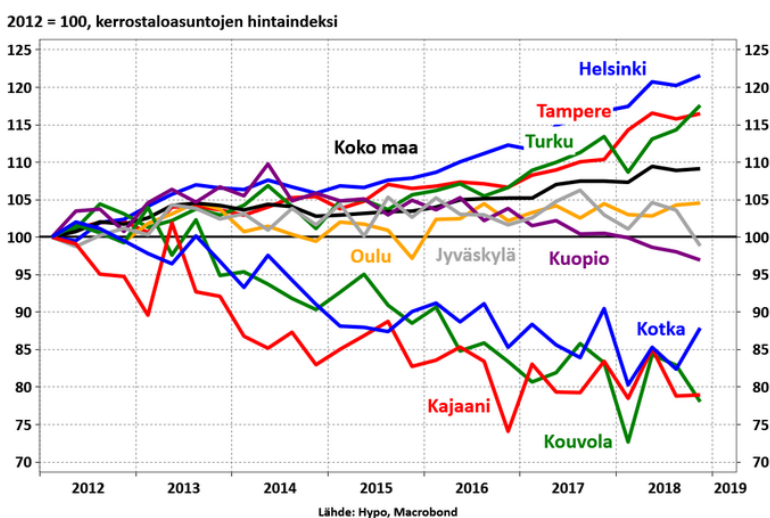
Kuviossa 7.A on tietoja asuntojen hintakehityksestä ja kuviossa 7.B omistusasunnossa asuvien asuntokuntien määrästä Suomessa 2000-luvun ensimmäisellä ja toisella vuosikymmenellä.

7.1 Analysoi kuvioden 7.A ja 7.B havainnollistaman kehityksen päälinjoja ja pohdi kehityksen syitä. 8 p.

7.2 Mitä seurauksia kuvioden 7.A ja 7.B esittämällä kehityskululla on yhteiskunnalle ja yksilölle? 14 p.

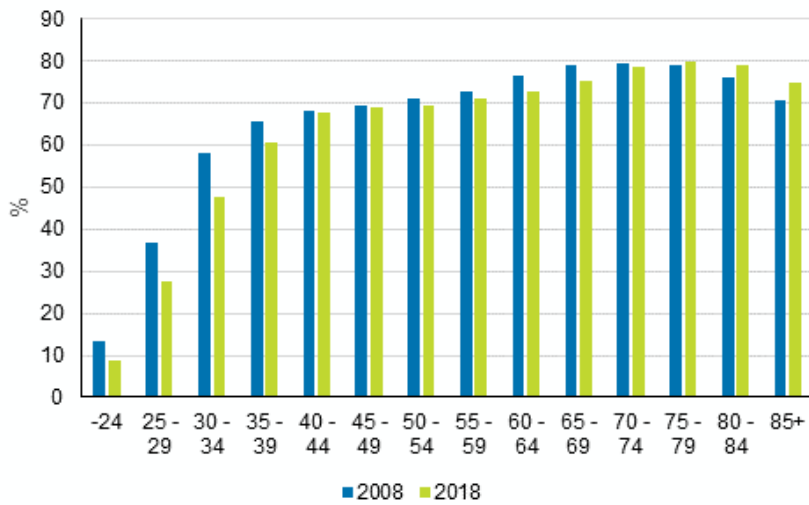
7.3 Esitä arviosi asuntojen hintakehityksestä ja omistusasunnossa asuvien määrän kehityksestä 2020-luvulla. Perustele vastauksesi. 8 p.

7.A Kuvio: Asuntojen hintakehitys vuosina 2012–2018

Lähde: @JuhanaBrotherus (Juhana Brotherus). Twitter-mikroblogipalvelu. Tviitti. Julkaistu: 1.3.2019. Viitattu: 3.2.2020. Juhana Brotherus toimii pääekonomistina Suomen Hypoteekkiyhdistyksessä.

7.B Kuvio: Omistusasunnossa asuvat asutokunnat vanhimman henkilön iän mukaan vuosina 2008 ja 2018 (osuus prosentteina saman ikäryhmän asutokunnista)

Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT). Tilastokeskus. Asunnot ja asuinolot [verkkajulkaisu]. ISSN=1798-6745. Yleiskatsaus 2018. http://www.stat.fi/til/asas/2018/01/asas_2018_01_2019-10-10_tie_002_fi.html. Viitattu: 3.2.2020.

8. Julkisyhteisöjen velka 30 p.

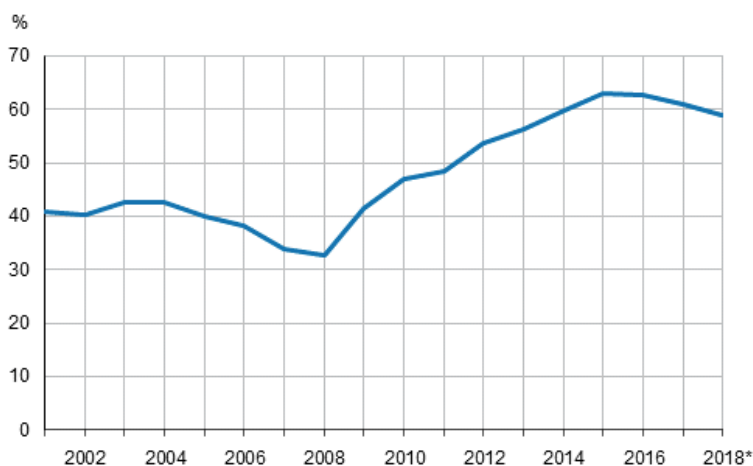
Kuvioissa 8.A ja 8.B on tietoja julkisyhteisöjen velasta Suomessa ja eräissä muissa Euroopan unionin maissa.

8.1 Erittele suomalaisten julkisyhteisöjen velan eli julkisen velan kehitystä 2000-luvulla ja kehityksen taustaa. Esitä lisäksi ennuste julkisyhteisöjen velan kehityksestä 2020-luvulla. Hyödynnä vastauksessasi kuvioita 8.A ja 8.B. 20 p.

8.2 Velanoton vaikutuksia valtiolle arvioidaan usein julkisuudessa niin, että valtio rinnastetaan velanottajana kotitalouteen. Arvioi rinnastuksen osuvuutta ja pohdi, miten sitä käytetään argumenttina poliittisessa keskustelussa. 10 p.

8.A Kuvio: Suomen julkisyhteisöjen velka prosentteina (%) Suomen bruttokansantuotteesta vuosina 2001–2018

Julkisyhteisöjen EDP-velka, suhteessa bruttokansantuotteeseen

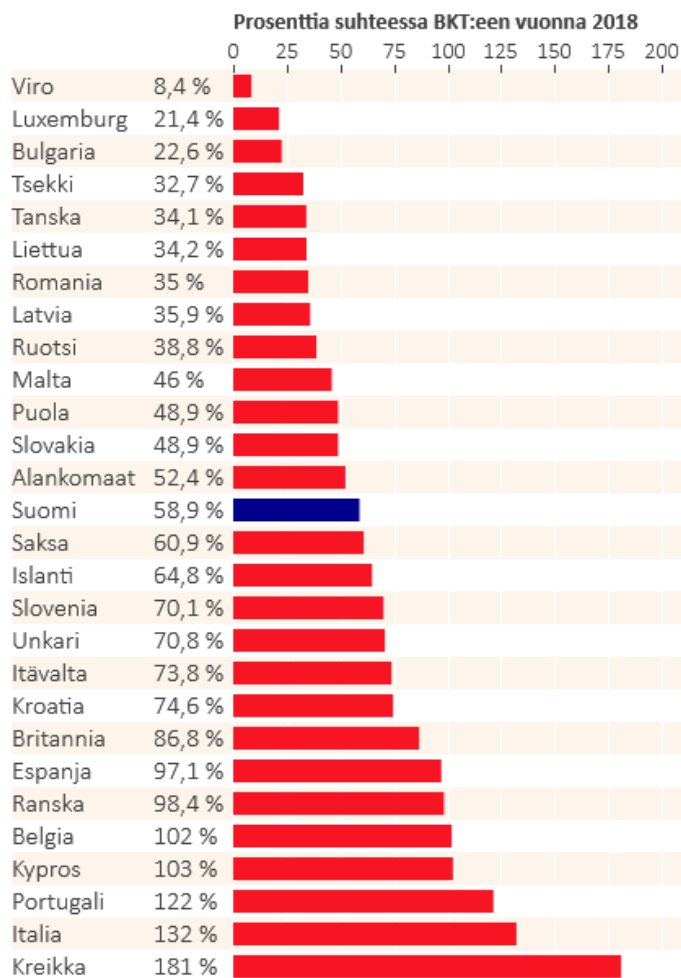
Vuoden 2018 tieto on kuvion laatimisajankohdan ennuste.

Lyhenne EDP tarkoittaa julkisyhteisöjen sulautettua bruttovelkaa. Sen tekninen sisältö ei ole tehtävään vastaamisessa olennainen.

Lähde: Suomen virallinen tilasto (SVT). Tilastokeskus. Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka [verkkajulkaisu] ISSN=1799-5892.2018. http://www.stat.fi/til/jali/2018/jali_2018_2019-10-21_tie_001_fi.html. Julkaistu: 21.10.2019. Viitattu: 20.2.2020. Muokkaus: YTL.

8.B Kuvio: Julkisyhteisöjen velka Euroopan unionin jäsenmaissa suhteessa maiden bruttokansantuotteeseen prosentteina (%) vuonna 2018

Julkisyhteisöjen EDP-velka EU-maissa

Lähde: Macrobond, Eurostat 23.4.2019

Lyhenne EDP tarkoittaa julkisyhteisöjen sulautettua bruttovelkaa. Sen tekninen sisältö ei ole tehtävään vastaamisessa olennainen.

Lähde: Veronmaksajain Keskusliitto. <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Tilastot/Julkinen-talous/Julkisyhteisöjen-velka/#6f964cb0>. Viitattu: 20.12.2019. Muokkaus: YTL.

9. EU:n puolustus- ja turvallisuuspolitiikka 30 p.

Ranskan presidentti Emmanuel Macronin mukaan Euroopan unionin turvallisuustilanne on muuttunut perustavanlaatuisesti parin viime vuosikymmenen aikana.

9.1 Erittele, miten EU:n puolustus- ja turvallisuuspoliittinen tilanne on presidentti Emmanuel Macronin mukaan muuttunut (aineisto 9.A). 10 p.

9.2 Tarkastele, millaisin keinoin Euroopan unioni on pyrkinyt ratkomaan presidentti Macronin aineistossa 9.A esiin nostamia ongelmia. 20 p.

9.A Tekstikatkelma: Presidentti Emmanuel Macronin haastattelu

”The Economist: Meitä kaikkia hämmästytti äskettäisen, suurlähettiläiden konferenssissa pitämännenne puheen hyvin synkkä sävy. Aloititte lähes eksistentiaalisella huomautuksella Euroopan tulevaisuudesta; puhuitte Euroopan mahdollisesta katoamisesta. Ettekö ylidramatisoi tilannetta? Miksi näin synkkä näkemys Euroopan tulevaisuudesta?”

Emmanuel Macron: En usko, että ylidramatisoin asioita, yritän olla selkeä. Katsokaa, mitä maailmassa tapahtuu: asioita, joita ei olisi voinut kuvitellakaan viisi vuotta sitten. Yritämme selvittää Brexitistä, Euroopan on hyvin vaikea löytää tietä eteenpäin, amerikkalainen liittolaisemme on yhtäkkiä kääntänyt meille selkänsä strategisissa kysymyksissä – kukaan ei olisi uskonut tätä mahdolliseksi. Miten Eurooppa syntyi? Tosiasioiden perusteella pidän Eurooppaa ihmeenä. Tällä mantereella on suurin kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden maantieteellinen keskittymä. Se selittää sen, miksi lähes kahden vuosituhannen ajan jatkuvat sisällissodat moukaroivat Eurooppaa. Viimeisten 70 vuoden aikana olemme saavuttaneet pienen geopolittisen, historiallisen ja sivistyksellisen ihmeen: hegemoniattoman poliittisen tasapainon, joka mahdollistaa rauhan. Tämä johtuu siitä, että Eurooppa koki 1900-luvulla yhden julmimmista konflikteistaan, koko historiansa julmimmista, ja sanoisin, että silloin se saavutti rappingin alimman pisteen.

Eurooppa rakentui sen ajatuksen varaan, että sopisimme yhdessä asioista, joista olimme riidelleet: hiilestä ja teräksestä. Näin Eurooppa rakentui yhteisöksi, joka ei ole pelkästään markkina-alue, vaan poliittinen projekti. Joukko ilmiöitä on kuitenkin ajanut meidät kuilun partaalle. Ensinnäkin Eurooppa on menettänyt tajunsa historiastaan. Eurooppa on unohtanut, että se on yhteisö, koska se näkee itsensä yhä enemmän markkina-alueena ja pitää päätavoitteenaan laajentumista. Tämä on perustavanlaatuinen virhe, koska se on vähentänyt hankkeen poliittista ulottuvuutta lähinnä 1990-luvulta lähtien. Markkinat eivät ole yhteisö. Yhteisö on vahvempi: sillä on oma käsityksensä solidaarisuudesta, lähentymisestä, jonka olemme menettäneet, ja poliittisesta projektista.

Lisäksi Eurooppa on alun perin rakennettu amerikkalaisten avustavaksi kumppaniksi. Tämä oli Marshall-suunnitelman takana alusta asti. Se kulki käsi kädessä myös sen ajatuksen kanssa, että hyväntahtoinen Yhdysvallat toimii maailmanrauhan säilyttämiseen ja länsimaisten arvojen ylivaltaan perustuvan järjestelmän ja arvotasapainon perimmäisenä takuumiehenä. Yhdysvalloille tällä oli hintansa, joka oli Nato ja tuki Euroopan unionille. Yhdysvaltojen painopiste on kuitenkin siirtynyt viimeisten kymmenen vuoden aikana, eikä se ole ollut vain Trumpin hallinnon ansiota. On ymmärrettävä, mitä tapahtuu syvällä Yhdysvaltojen päätöksenteossa. Se liittyy presidentti Obaman esittämään ajatukseen: ”Olen Tyynenmeren presidentti.”

Yhdysvaltojen fokus siis muuttui, mikä oli itse asiassa heidän näkökulmastaan silloin hyvin taitavaa: he katselivat Kiinaa ja Amerikan mannerta. Presidentti Obama teoretisoi asian niin, että kyse oli kauppablokkien geopolittisesta strategiasta, allekirjoitti sopimuksia ja vetäytyi Lähi-idästä sanoen: ”Tämä

ei ole enää minun naapuruuspolitiikkaani.” Mutta tämä loi ongelman ja heikkouden: vuosien 2013–2014 kriisin eli epäonnistumisen puuttua kemiallisten aseiden käyttöön Syyriassa. Tämä oli jo ensimmäinen vaihe länsiblokin romahduksessa, koska silloin suuret aluevallat sanoivat itselleen: ”Länsimaat ovat heikkoja.” –

Siis, ensinnäkin Eurooppa on vähitellen menettämässä ymmärryksensä omasta historiastaan; toiseksi Yhdysvaltojen strategiassa on tapahtumassa muutos; kolmanneksi maailman tasapainottaminen kulkee käsi kädessä 15 viime vuoden aikana tapahtuneen Kiinan valta-aseman vahvistumisen kanssa, mikä luo bipolarisaation riskin ja marginalisoi Euroopan selvästi. Yhdysvaltojen ja Kiinan muodostaman G2:n riskin ohella meitä heikentää hyvin merkittävästi autoritääristen valtojen uusi nousu Euroopan reunoilla. Näitä autoritaarisia valtoja ovat lähinnä Turkki ja Venäjä, ja ne ovat naapuruuspolitiikkamme kaksi pääasiallista toimijaa. Niiden uudelleen syntyminen ja arabikevään seuraukset luovat eräänlaista kuohuntaa.

Kaikki tämä on johtanut Euroopan poikkeukselliseen haurauteen. Jos Eurooppa ei pysty pitämään itseään globaalina mahtina, se katoaa. – – Kaiken tämän lisäksi meillä on Euroopan sisäinen kriisi: taloudellinen, sosiaalinen, moraalinen ja poliittinen kriisi, joka alkoi kymmenen vuotta sitten. Eurooppa ei ole elänyt uudelleen sisällissotaa aseellisine konflikteineen, mutta se on elänyt itsekkään nationalismin kautta. Euroopassa on vallinnut pohjoisen ja etelän välinen kahtiajako talouskysymyksissä ja idän ja lännen välinen kahtiajako siirtolaiskysymyksessä, mikä on johtanut populismin nousuun kaikkialla Euroopassa. Nämä kaksi kriisiä – taloudellinen ja muuttoliikkeeseen liittyvä – isivät erityisen kovaa keskiluokkaan. Veroja nostettiin ja talousarvioihin tehtiin keskiluokkaa vahingoittavia mukautuksia, mikä oli mielestäni historiallinen virhe. Tämä on ohimennen sanoen ääriilikkeiden nousun takana koko Euroopassa. Euroopasta on tullut paljon vaikeampi hallita. – –

Kannatan asioiden tehostamista, nopeampaa ja selkeämpää päättämistä sekä niiden dogmien ja ideologioiden muuttamista, jotka nykyisin ohjaavat meitä kollektiivisesti. Toivoisin, että meillä olisi Euroopan tulevaisuutta varten riippumattomampi ja kunnianhimoisempi projekti, joka olisi demokraattisempi ja joka etenisi sekä digitalisaatiota että ilmasto- ja ympäristökysymyksissä paljon nopeammin ja tehokkaammin. Kaikki riippuu kuitenkin siitä, saadaanko suuret eurooppalaiset toimijat tämän agendan taakse. Tämän sanottuani olen sitä mieltä, että jossain vaiheessa Eurooppaa on tietenkin uudistettava. Tarvitsemme tietysti komission, jossa on vähemmän jäseniä, ja luonnollisesti meidän on onnistuttava tekemään päteviä määränemmistöpäätöksiä monista kysymyksistä.

Toimittajan huomautus: Haastattelu tehtiin Pariisin Elysée-palatsissa 21. lokakuuta. Ranskankielistä transkriptiota on kevyesti muokattu selkeyden vuoksi. Englanninkielinen käännös The Economist.”

Lähde: Emmanuel Macron in his own words (English). The French president's interview [Emmanuel Macron omin sanoin (engl.). Ranskan presidentin haastattelu]. The Economist Europe. Julkaistu: 7.11.2019. Käännös: YTL. Muokkaus: YTL.

Tarkista, että vastasit ohjeiden mukaiseen määrään tehtäviä. Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvosteltavaksi.